



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales**

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè  
factorum pertinentes, breuiter tractantur

**Azor, Juan**

**Coloniae Agrippinae, 1612**

10 Aliae quaestiones de eadem re diluuntur.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14014**



alterius ratio non habetur in feudis, cum coniunctio per feminas hic non expectetur. Quod si fratrum filij simul concurrant, admittuntur vna cum patruo ad feudum in stirpes. Nec obstat, quod in remotiore gradu sint, quam patruus, lib. 2. tit. 12. §. *Hic vero*, ubi sic habetur, His vero deficientibus, (videlicet masculis descendentes,) vocantur primò fratres cum fratrum pramortuorum filijs; deinde agnati vteriores, quod ita intelligendum est, si feudum sit paternum, hoc est, si sit eius parentis, qui eius fuit agnationis communis: si enim Titij avus nouo beneficij fuerit inuestitus, Titius sine legitimo hærede masculino defuncto, eius feudi successio non pertinet ab eiusdem Titij patruum magnum, nec ad prolem ex eo descendente; immo reuertitur ad Dominum ad cognatos enim eius beneficium non pertinet, neque beneficij successio.

*Alia questiones de eadem re diluuntur.*

CAPVT X.

**P**rimò quæritur, quid sit dicendum, quando Defunctus non reliquit duos fratres, sed fratrum filios pari gradu? illi ne succedent in stirpes, an verò in capita? Respondeo, ubi deficient consuetudines, vel leges Longobardorum in feudis, recurretur ad ius Romanum civile, lib. 2. *Feudorum tit. 1. iure autem civili*, vt communis est sententia, quam secutus est Azo, quando deficient, & superstites sunt filij fratrum in gradu æquali, hi succedunt in capita, non in stirpes, l. *Nepotes, C. De legitimis hæredibus* §. 1. 2. §. *Hæreditas, ff. De suis & legit. hæredibus* §. 1. ff. *Si pars hæreditatis petatur*. Quod si dispari gradu sint, succedunt in stirpes, non in capita.

Secundò quæritur, An Agnati ex latere venientes, succedant in infinitum, quemadmodum & succedunt descendentes? In lib. 1. *Feudorum tit. 1. §. Et quia vidimus, vers. Hac quoque successio* dicitur procedere vsque ad fratres patruales, non vltra. Sed eodem lib. 1. tit. 8. §. 1. refertur opinio quorundam, qui putauerunt agnatos succedere vsque ad septimum gradum, licet olim vsque ad quartum tantum. Alicubi est vsu receptum, vt successio protrahatur vsque ad decimum gradum. Iacobus Belusius apud Clorum *quæst. 79.* dicit, agnatos succedere in infinitum Baldu, Iason, Socinus iunior, Martinus Laudensis, Parisius censent succedere tantum vsq; ad septimum gradum, vt refert Clarus *in prædicta questione*.

Tertiò quæritur, An Clericus succedat in feudo? Communis opinio ita distinguit: Si feudum erat apertum ei, hoc est, si beneficium vetere possessore vacuum erat, ita vt postquam feudum ad aliquem deuenit, is factos ordines suscepit, tunc eo ipso feudum repudiasse videtur, quia sua sponte transiit ad vitæ statum, in quo nequit præstare obsequium Domino, siquidem per se ipsum, & non per alium in sui locum substitutum, debet beneficiarius Domino inseruire. Hanc testatur esse communem opinionem Clarus *q. 78.* At verò excipitur feudum, ex quo beneficiarius debet Domino obsequium, quod clericum in sacris ordinibus constitutum etiam decet: feudum itidem censetur consequi, ex quo beneficiarius reale obsequium, non personale Domino debet: tale enim feudum, propriè feudum non est, ac propterea ad Clericum transire: insuper si ille clericus ad minores tantum ordines promotus, nec Ecclesiasticum beneficiū possideat, succedit in feudo, quia potest per seipsum Domino inseruire. Si verò feudum non erat apertum ei, videlicet quia erant tres fratres, & ad primogenitum feudum geuenerat, & illud possidebat; clericus verò frater natus minimus, sacris ordinibus initiatus erat, & postea fratres sine liberis decesserunt, ac proinde feudum peruenerat ad clericum, iam antea ad factos ordines promotum, teste Iulio Claro, *quæst. 78. vers. De clerico autem*. Communis est opinio, eiusmodi cleri-

cum feudum paternum retinere posse, quia potest alium in sui locum subrogare, qui Domino inseruiat. Porro hæc opinio ex æquo & bono, & vlti, ubi est recepta locum habet ex ipso iure, & conditione feudi, quia vis & natura feudi postulat, vt beneficiarius possit per seipsum obsequium Domino præstare, nisi tale feudum sit, vt beneficiarius solum reale obsequium Domino debeat, vt ait Bartolus in l. *Quisquis C. De Episcopis, & clericis*.

Quartò quæritur, An si beneficiarius in Religione professionem emitat, feudum transeat ad Monasterium? De hæc questione tractant Inno. Ioan. Andr. Panor. Decius & Canonici iuris interpretes *c. in præsentia de probation. Clarus, quæst. 78.* Albericus *in Authent. Ingressi, C. De Sacrosan. Eccles. simpliciter* & absolute docet, esse consuetudine probatum, vt omne feudum ad Dominum reuertatur, si possessor Religionem solenni voto suscipiat, & si nullus alius ex his, qui vocantur ad Feudum, superstit, alio qui enim si extet agnatus, is in feudo succedet eo modo, quo fuerit ad feudum vocatus, quamuis iure, inquit, communi omnia bona eius, qui se ad Monasterium contulit, vna cum ipso ad Monasterium transferantur: hanc sententiam probat Albericus, quia ita habetur in libro 2. *feudorum. tit. de Vassallo militis. cap. 1. & tit. si feudo controuersus fuerit. cap. qui clericus*. Oldradus verò in eadem *Authen. simpliciter* affirmat ad Monasterium iure ipso tranfire feudum: quia in ea Authentica habetur, Omnia bona ingredientium Religionem ad Monasterium transmitti. Communis est sententia distinguens cum Innocentio, Ioan. Andrea, & Abbate *in cap. in præsentia de probationibus num. 69.* aut obsequium & officium, quod beneficiarius Domino feudi debet, præstare potest honeste Monasterium, aut seus: si primum, tunc feudum ad Monasterium transit per Authenticam, ingressi, supra citatam: si secundum, tunc ad Monasterium non transit, sed succedunt alij, qui super sunt, & sunt ad feudum vocati, quod si nullus extet, redit feudum ad Dominum. Sic etiam Cynus, & Salicetus in *prædicta Authen. Ingressi, num. 2.* Decius & alij Innocentium & Abbatem secuti, *cap. in præsentia de probationibus. Curtius tract. De Vssibus feudorum par. 2. quæst. 10.* & hanc opinionem dicit esse communem Alexandri *corf. 9. num. 8. lib. 5.* Sed hæc opinio, communi consensu recepta, Claro non placet, *quæst. 78.* Quia Religiosi, inquit, a suo instituto distraherentur, quia (secundum Apostolum) non debent se implicare negotijs sæcularibus. At hæc argumenta solum probant, Religiosum non debere per seipsum Domino inseruire, si obsequium, quod Domino debet ratione feudi, monachum aut Religiosum non deserat. At potest esse tale obsequium, quod Domino debet vassallus, vt religiosus id honeste præstare queat, quod impeditur, id officij facere non possit: nihilominus tamen is potest per alium id præstare, & facere: iuxta hanc sententiam intelligendum est, vt ait Abbas, id quod obijcit Albericus *ex libro Feudorum locis supra citatis*. Et sciendum est, vt notat Felin. *in cap. in præsentia citato* hanc sententiam sic intelligi, vt ad Monasterium transeat vtilitas, siue fructus feudi toto tempore, quo monachus vixerit, & ego mortuo finitur & desinat feudum, & reuertitur ad Dominum. Item si Monasterium, cuius Religionem beneficiarius profiteretur, capax bonorum non sit, tunc feudum vel redit ad Dominum, vel defertur his, qui vocati sunt ad feudum.

Quintò quæritur, quid iudicandum sit, quando quis feudum accipit sibi, & suis successoribus, & hæredibus quibuslibet? tunc poterit ne feudum ad extraneum hæredem tranfire? Omnes conveniunt, quando feudum datur alicui simpliciter, nulla facta mentione filiorum, vel hæredem, non tranfire ad hæredem extraneum. Item, quando datur alicui, vt possit transire ad quos voluerit, vel vt arbitratu suo possit de eo statuere, tunc liberum est vasallo feudum ad extraneos hæredes transmittere. Tota difficultas in eo posita est, vt sciatur, quid sit dicendum, quando datum est, sicut



est in questione propositum? Baldus in l. ff. De Rerum di-  
uisione affirmat: feudum tranfire; cuius sententiam secutus  
est Romanus in l. id temporis, ff. De usuria, & idem dice-  
re videtur Iulius Clarus quæst. 23. Sed reuera Baldus suam  
sententiam mutauit, cap. 1. §. Donare, tit. qualiter olim  
poteat feudum alienari; ubi dicit, nomine (quibuslibet  
interdictibus) intelligi in feudis solum eos, qui ab intestato  
succeedunt, iuxta id, quod habetur in l. Si quando, C. De  
Inofficioso testamento. Reuera dicendum est, feudum ad  
extraneos hæredes tranfire non posse, nisi id fuerit in in-  
uestitura expresse concessum; nam iure & conditione feudi,  
hoc est proprium, vt non transeat nisi ad hæredes ne-  
cessarios, qui in iure vocantur sui; vel agnati ab intestato  
venientes.

### De iure quod habet beneficiarius in feudo.

#### CAPVT XI.

PRIMò quæritur, quid iuris beneficiarius acquirat in  
feudo post contractum vtrique perfectum & abso-  
lutum? De hac questione Arizon in summa de res-  
ponso Feudorum cap. 48. Zazius in Epitome in usus Feudo-  
rum parte 6. numero 33. Haanetomus lib. 1. de iure Feudo-  
rum cap. 7. Duarenus in Commentario in consuetudines  
Feudorum cap. 12. Respondeo, consuetudo feudo, benefi-  
cariarum eius quasi dominium acquirere; hoc est, vtile do-  
minium, lib. 2. Feudo, tit. 23. Vnde ipsi datur actio iuris,  
qua potest rem suam vindicare, lib. 2. Feudo, tit. 8.

Secundò quæritur, An beneficiarius feudum alienare  
queat? Respondeo, minimè, ex constitutione Lotharij Im-  
peratoris lib. 2. Feud. tit. 3. qui interdixit, ne in futurum  
feuda alienarentur, nisi in voluntate dominorum; & Fe-  
derici Imperatoris eisdem in libro tit. 55. ubi non solum pro-  
hibetur, ne in futurum fiant alienationes feudi, sed etiam  
vult, vt alienationes antea factæ omnino sint irritæ; quam-  
uis aliqui nunquam nisi hoc nominatum exprimat, ad  
preteritum, sed ad futurum tantum leges pertineant. C.  
De legibus, l. leges. Ad id quæ ibidem Imperator, vt nulla  
temporis præscriptione, rerum Feudalium possit iores tue-  
ri se possint, libro 2. Feudorum tit. 55. §. 1. quæ constitutio  
derogat veteri consuetudini libro 3. Feudorum, tit. 23. &  
lib. item 2. tit. 9. & 44. Et hoc locum habet in alienatio-  
ne feudi sine consensu Domini facta, teste Duarenio loco  
supra allegato, num. 2. In Gallia permissum est vassallis de  
feudo ita vere a bitatu suo, dummodo iura Domini salua  
& integra seruentur.

Tertio quæritur, An beneficiarius possit rem feuda-  
lem pignori dare? Respondeo, minimè constitutione Fe-  
derici Imperatoris libro 2. Feudorum tit. 55. Ratio huius  
est, quia est conditio pignoris, vt possit per creditorem ven-  
di, si debitor tempore constituto non soluerit. Potest tamè  
beneficiarius fructus rei feudalis oppignorare, quia eorum  
dominium habet.

Quartò quæritur, An beneficiarius rem feudalem dare  
in emphyteusim queat? Respondeo, minimè, quia emphy-  
teusis est quedam alienationis species, lib. 2. Feudorum,  
tit. 9. §. Donare: ubi datio in emphyteusim vocatur loca-  
tio per libellum morte Longobardorum.

Quintò quæritur, An rem feudalem beneficiarius pos-  
sit dare in dotem dare? Respondeo, minimè, libro 2. Feu-  
dorum, tit. 9. §. Donare. Quoniam etsi causa dotis sit fa-  
uorabilis; nihilominus tamen datio in dotem est alienatio,  
& generatur omnis alienatio feudi prohibetur. Potest tam-  
en beneficiarius genero permittere, vt durante matrimo-  
nio, habeat fructus ex re feudali, retento tamen sibi iure  
vtilis domini, lib. 2. Feudorum, tit. 12.

Sextò quæritur, An vassallus licet habens de feudo,  
possit cum aduersario transigere? hoc est, vtum, liceat va-  
sallo cotrouersiam de feudo motam, excepitum licet cum  
aduersario, sine Domini consensu transigendo componere.

Respondeo, permissam esse transactionem, modo bona  
fide & absque collusionem fiat: nec quod accepit transactio-  
nis nomine, feudum erit, lib. 2. Feudo, tit. 26. §. vassallus,  
& tit. 43. Hoc verò locum habet, dummodo Feudum per  
transactionem non transeat ad alium, sed remaneat penes  
vassallum, qui illud accepit, & possidet. Ita Baldus apud  
Clarum quæst. 38.

Septimò quæritur, An sit beneficiario liberum com-  
promittere, si eis de feudo per aduersarium moueatur?  
Hoc est: Vtrum possit beneficiarius licet de feudo motam,  
a bitrorum iudicio committere, vt hi feudalem cotrouersiam  
cognoscant, & sua sententia dirimant, lib. 2.  
feudorum, tit. 24. in principio. & tit. 46. habetur. Si inter  
Capitanos regis est contentio, siue lis, coram tege definiti  
debet: Si verò inter vassallos, coram paribus curiæ si  
autem inter duos pares curiæ, tunc cotrouersia mota de  
feudo est dirimenda sub iudice, vel arbitro. De quo au-  
tem arbitro hoc accipiendum sit, dicitur in libro 2. Feudo-  
rum, tit. 15. scilicet de arbitrio vtriusque partis consensu de-  
lecto. Compromissum verò permittitur solummodo per  
compromissum Feudum ad alium non transferatur. Cla-  
rus quæst. 39.

Octauò quæritur, An beneficiarius possit in fundo  
feudali seruitutem predialem, vel aliud onus imponere?  
lib. 2. Feud. tit. 8. §. Quid ergo, dici videtur, posse serui-  
tutem imponere. Sed hoc intelligitur, quatenus soli ipsi  
vassallo, non domino, vel agnatis ad feudum vocatis nece-  
re potest: vt est communis opinio apud Clarum quæst. 37.  
Vnde talis seruitutis impositio si preter, vel dolo, vel in  
curia facta sit, Domino, vel agnatis nihil nocebit; quia cum  
feudum ad Dominum reuertitur, vel ad agnatos pertinet,  
liberum omni seruitute redit, l. lex vobiscum, ff. de pigno-  
ribus. Sed nunquid vassallus extra Domini consensum po-  
teat vsum fructum in feudo constituere, & alteri dare? Non  
potest. Clarus quæst. 37.

Nonò quæritur, An beneficiarius possit rem benefi-  
cariarum alicui alteri in feudum dare, & nam eadem illa re sibi  
vassallum constituere? Respondeo, posse. Glossa in cap.  
quæ in Ecclesiasticum, in verbo Alienandi feudum, de consti-  
tutionibus. Abbas ibidem nu. 18. Auehat consil. 104. Auer.  
consil. 14. quæ est opinio communis, vt ait Clarus quæst.  
32. dummodo id fiat tribus conditionibus seruatis, lib. 2.  
feudi, tit. 32. §. Syluester. Et Glossa in lib. 2. tit. 39. Prima  
conditio est, vt id fiat absque vlla fraude: tunc autem fraus  
esset in alienatione fundi, quando pretium acciperet vas-  
sallus nomine inuestitura: hoc enim simpliciter prohibe-  
tur, lib. 2. tit. 55. Verf. Callidus. Secunda, vt detur res feu-  
dalis homini paris conditionis & gradus, ita vt conditio  
primi Domini deterior non reddatur, vt redderetur, si feu-  
dum daretur Ecclesiæ, monasterio, Clerico, femina; aut  
potentiori homini, aut pauperiori. Tertia, vt beneficia-  
rius eiusdem pactis & conditionibus, quibus feudum ac-  
cepit, alteri concedat. Vt si feudum sit masculinum, non ita  
det, vt transeat ad feminas. Sed cur beneficiario permitti-  
tur, vt rem beneficiariam alteri det in feudum, & non in  
Emphyteusim? Respondeo, quia eo ipso quod res datur  
in emphyteusim, alienatur, & interdicta est omnis feudi  
alienatio: at vassallus cum in re feudali sibi vassallum con-  
stituit, non desinit esse vassallus prioris Domini, immo ille  
alter vassallus sit etiam prioris Domini vassallus: nam in  
eum primus Dominus aliquid iuris & potestatis habet:  
quoniam si vassallus Dominum Domini sui offenderit, &  
admonitus se ei supplicem non præbuerit, feudo priuatur.  
Item, si vassallus Dominus admonitus à suo Domino, vt  
moneat suum inferiorem vassallum, vt Domino maiori  
satisfaciat, neglexerit eius mandati, suo quoque feudo spo-  
hatur, lib. 2. Feudo, tit. 51. §. insuper verf. illud. Quæres,  
an possit Dominus vassallum vassalli compellere ad obse-  
quium sibi præstandum? Respondeo, posse, quamuis non  
proximè, sed remotè, quia primus vassallus potest à Do-  
mino compelli, vt ipse cogat secundum vassallum ad offi-  
cia, & obsequia Domino maiori præstanda.